

บทคัดย่อ

งานวิจัยมุ่งที่จะศึกษาบทบาทของภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่น ในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างญี่ปุ่นกับประชาชนของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยเน้นการศึกษากระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกิจกรรม CSR และพบว่าการแลกเปลี่ยนบุคคล ซึ่งเกิดขึ้นในกระบวนการจัดหาแรงงานมีฝีมือเพื่อป้อนให้แก่อุตสาหกรรมญี่ปุ่นที่มาลงทุนในภูมิภาคนี้ ให้ผลลัพธ์ที่ดีในการสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชน

ผลการดำเนินงานซึ่งเป็นความร่วมมืออย่างแนบแน่นระหว่างรัฐบาลญี่ปุ่นกับบริษัทข้ามชาติตั้งแต่ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมา จัดโครงการให้ทุนการศึกษา ฝึกอบรมและดูงานให้แก่ชาวท้องถิ่น ทำให้เกิดกลุ่มศิษย์เก่าจำนวนหนึ่งซึ่งต่อมาได้กลายเป็นหัวหอกสำคัญของการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นออกไปสู่สังคมในวงกว้างด้วยการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและจริงจังจากภาครัฐบาลและบริษัทญี่ปุ่น เราได้เห็นการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เน้นผลิตบุคลากรตามแนวทางของญี่ปุ่น ที่จัดตั้งขึ้น โดยมีกลุ่มศิษย์เก่าเป็นริ้วแรงสำคัญในทุกประเทศที่ศึกษา

วิธีการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จนถึงระดับจัดตั้งเป็นสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยพิจารณาจากกำลังของศิษย์เก่า ปริมาณของการลงทุนจากญี่ปุ่น ระบบการเมืองการปกครอง และระบบเศรษฐกิจของประเทศ

การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยองค์กรเอกชนนี้ ให้ผลเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและการจัดการ โดยมีการฝึกอบรมภาษาญี่ปุ่นควบคู่ไปด้วย ผู้ที่ผ่านกระบวนการเหล่านี้นอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น ยังมีความรู้พื้นฐานด้านภาษาญี่ปุ่น มีเครือข่ายทางธุรกิจกับชาวญี่ปุ่น เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมขั้นสูงของญี่ปุ่นต่อไป

งานวิจัยนี้สรุปได้ว่า การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นโดยองค์กรธุรกิจของญี่ปุ่น เกิดขึ้นผ่านกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก โดยใช้วิธีขยายผลจากผู้ที่ผ่านการศึกษา อบรมและดูงานในญี่ปุ่น และเป็นการทำให้ชาวท้องถิ่นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของญี่ปุ่น โดยไม่ปิดกั้นโอกาสให้ผู้สนใจสามารถศึกษาวัฒนธรรมขั้นสูงของญี่ปุ่นต่อไป แต่การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมดังกล่าวไม่ส่งเสริมให้ชาวญี่ปุ่นรู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นมากในลักษณะที่เท่าเทียมกัน

ABSTRACT

The research aims to study the role of Japanese private sector, especially the business sector, in promoting mutual understanding between Japan and Southeast Asia. The research hypothesized that human resource development and CSR activities were the 2 processes that promote cultural exchange. The research found that human exchange that occurred for the purpose of labor provision for Japanese industries is the key to enhance mutual understanding among Japanese and SEA people.

Close cooperation between government and business sectors in human resource development of Southeast Asian people even before 1950 created a large pool of alumni from Japan. These alumni, with continual support from Japanese government and business sector, spearheaded further dissemination of Japanese culture to local people. This happened through the establishment of educational institution, especially higher education level in every country under study.

The process of creating these educational institutions was different in consideration to political and economic system, and the strength of each alumni association in each country.

However, cultural exchange that occurred is mainly corporate culture, especially in the aspects of technology and management. Learning of Japanese language has been promoted only for the benefit of business operation. A group of technologist who understand Japanese was created. If they are interested they could pursue deeper study on Japanese high culture.

The research concluded that cultural exchange occurred through HRD process. It was expanded through alumni of Japanese educational institutions. It mainly disseminated knowledge of Japanese corporate culture to the local with opportunity for the local to explore further into Japanese high culture. However, it did not promote equally understanding of local culture among Japanese people.